

ЕХІНАЦЕЯ ПУРПУРОВА ПОЛІСЬКА КРАСУНЯ

(автор сорту А.І. Потопальський)

Відомо шість видів ехінацеї – ехінацея вузьколиста, ехінацея бліда, ехінацея пурпурова, ехінацея темно-червона, ехінацея парадоксальна, ехінацея криваво-червона. Усі шість видів – багаторічні трави, всі вони належать до родини айстрових-складноцвітих (Asteraceae).

Найпоширеніша в Україні – ехінацея пурпурова (*Echinacea purpurea* L. Moench). На своїй батьківщині вона росте на сирих багатих ґрунтах у субтропічних листяних лісах (на узліссях) та преріях.

Основне призначення сорту Поліська красуня – це використання її як лікарської (лікувальними є всі частини рослини: кореневище, надземна маса, суцвіття-кошики) та медоносної рослини.

Вона нетоксична, не дає побічних ускладнень і може використовуватися людьми різного віку. В повітряно-сухій сировині на 2-му році вегетації виявлено 20 хімічних елементів. Серед них такі біологічно активні мікроелементи, як молібден, селен, срібло, кобальт, нікель, цинк, берилій, ванадій, марганець, стронцій, хром, калій, кальцій. У кореневищі виявлено підвищений вміст заліза, марганцю та титанію. Всі частини ехінацеї мають досить високий вміст жирних насичених та ненасичених (у квітках їхня кількість досягає 0,48 %) олій, бетаїну (0,1 %), глікозидехінакозиду, полісахаридів. Найголовнішими сполуками, що мають фармакопейну цінність у ехінацеї, є ефірні олії (в складі яких секвітерпен, гумулен, карцофілен і епоксид останнього), ізобутиламід, похідні кофейної кислоти, полісахариди та цикорієва кислота, що, як вважають, має найбільше відношення до імунотулюючих властивостей ехінацеї.

Такі компоненти ехінацеї, як ехінацин та ехінакозид, мають бактеріостатичні властивості та чинять мобілізаційний вплив на захисні сили організму.

У смолі знайдено пальмітинову, лінолеву, церотинову та інші кислоти і три фітостерини.

За фармакопейною дією ехінацея належить до тонізуючих засобів з антимікробною, протівірусною, імунорегулюючою та протипроменевою дією, а перелік хвороб, які вона лікує, понад 70 найменувань. Серед них – зниження імунітету, недокрив'я, інфіковані рани, ангіни, грип. Її використовують при виснажливих хворобах, ракових захворюваннях, опіках, імпотенції, променевих ураженнях, нагромадженні радіонуклідів, неврозах, атеросклерозі, неспецифічних ревматоїдних артритів та ін.

Найціннішим у цієї рослини є її властивість захищати організм від згубної дії радіації. Це чудовий адаптоген і радіопротектор, який стане у нагоді всім, хто потерпів від Чорнобильського лиха.

Протягом століть світова і вітчизняна наука довели високу імуностимулюючу дію фітопрепаратів, до складу яких входить ехінацея пурпурова, їхню ефективність у лікуванні запальних процесів внутрішніх органів, гострих, хронічних та інфекційних захворювань, психічних розладів (депресій), фізичного та нервового виснаження. Вивчено радіопротекторну і протипухлинну дію цієї рослини. Численними експериментами й спостереженнями підтверджено відсутність шкідливої дії ехінацеї на людський організм.

Рецепти використання Ехінацеї сорту Поліська красуня

Обов'язково перед вживанням і після вживання ехінацеї контролювати тиск! Якщо тиск підвищується - робити перерву. Вживати тільки в першій половині дня!

1. Чай з надземної частини рослини, зібраної в кінці вегетації. Одна чайна ложка подрібненої рослинної маси запарюється у склянці води, настоюється. Пити по 1/3 склянки 3 рази на день перед їжею.

2. Подрібнений на муку порошок з усіх частин рослини, зібраної в кінці вегетації, змішують з медом у пропорції 1:3 і п'ють з чаєм. Цю суміш можна також використовувати місцево для лікування ран і запалень.

3. Водні і горілчані настої ехінацеї застосовують зовнішньо для місцевого лікування запалень і ран; спиртову настоянку – у вигляді вологих компресів при запаленнях і ранах, додавши до неї третину води або 20% аптечного препарату димексиду.

4. Свіжим соком листя і квіток рослини змазують на ніч шкіру обличчя при пігментних плямах, вугрях, лишаях, гнійничкових ураженнях, передчасних зморшках.

5. Внутрішньо частіше використовують 10 %-ву спиртову настоянку з багаторічних коренів ехінацеї та всіх частин рослини. Для цього 10 г подрібненої рослини заливають 90 мл 70 %-го спирту на 7 днів. П'ють по 20–30 крапель три рази на день перед їжею не менше двох тижнів.
6. При бронхопневмонії, тривалому кашлі натирають спину (особливо під лопатками) протягом 7 днів підряд спиртовою або димексидною настоянкою ехінацеї.
7. При хронічній пневмонії, бронхоектатичній хворобі приймають три рази на день після їжі по третині склянки відвару подрібненої суміші таких рослин: трава чистотілу великого (50), трава ехінацеї пурпурової (20), корінь дивосилу високого (20), плоди ганусу звичайного (10), бруньки сосни лісової (10), квіти нагідок лікарських (10), трава шавлії лікарської (50), листя підбілу (мати-й-мачухи) (10), трава звіробою звичайного (10), листя подорожника великого (30), листя м'яти перечної (20), листя евкаліпту кульового (10). Дві столові ложки суміші на 0,5 л окропу.
8. При лікуванні вугрів та екзем приймають по 2–3 склянки в день відвару з двох столових ложок суміші таких рослин (у грамах): корінь лопуха великого (30), корінь дивосилу високого (30), трава звіробою продірявленого (40), корінь цикорію (20), корінь кульбаби звичайної (20), листя вахти трилистої (20), плоди фенхелю (20), кора крушини вільховидної (20), листя брусниці (30), трава ехінацеї пурпурової (50), трава чистотілу великого (20).
9. При білях у жінок приймають вранці і ввечері по склянці настою суміші таких рослин: трава чистотілу великого (100), листя ехінацеї пурпурової (100), трава звіробою продірявленого (100), трава деревію звичайного (100), кора дуба звичайного (100), листя шавлії лікарської (100), трава реп'яшка звичайного (100), корінь гірчака зміїного (50), листя подорожника ланцетолистого (50), корінь перстачу (калгану гусячого) (50), квіти ромашки лікарської (50), квіти нагідок лікарських (50), корінь лабазнику в'язолистого (100). Одну столову ложку подрібненої суміші на склянку окропу. Настояти протягом 30–40 хв. Пити по 1/3 склянки тричі на день перед вживанням їжі.
10. При жовчокам'яній хворобі приймають вранці і ввечері по одній склянці відвару трави чистотілу великого, ехінацеї, листя м'яти перцевої – по 50 г кожного (відвар 2 столових ложок на склянку води).
11. Протидіабетичний збір: стручки квасолі, корені кульбаби, пагони чорниці, листя кропиви, чистотілу, ехінацеї, топінамбура. Рослини брати в рівних кількостях. Одну столову ложку подрібненої суміші на склянку окропу. Настояти протягом 30–40 хв. Пити по 1/3 склянки тричі на день перед вживанням їжі.
12. Нирковий збір: трава фіалки триколірної, хвощу, споришу, звіробою, чорниці, чистотілу, ехінацеї, корені живокосту, кульбаби. Рослини брати в рівних кількостях. Одну столову ложку подрібненої суміші на склянку окропу. Настояти упродовж 30–40 хв. Пити по 1/3 склянки тричі на день перед вживанням їжі.
13. Протиалергічний збір: квіти бузини, пижма, трава звіробою, фіалки триколірної, чистотілу, ехінацеї, череди, м'яти. Подрібнені рослини брати в рівних кількостях. Одну столову ложку суміші на склянку окропу. Настояти протягом 30–40 хв. Пити по 1/3 склянки тричі на день перед вживанням їжі.
14. Протипухлинний збір: трава ехінацеї, трава і корені чистотілу, листя омели, трава і корінь синюхи блакитної. Подрібнені рослини брати в рівних кількостях. Одну столову ложку суміші на склянку окропу. Настояти 30–40 хв. Пити по 1/3 склянки тричі на день перед вживанням їжі. При доброякісних пухлинах (аденома простати, фіброміома матки, мастопатія) інколи достатньо буває вживання водного настою або спиртової настоянки самої ехінацеї. Курс лікування не менше трьох місяців. Після місячної перерви аналогічний курс повторюється. Всього три курси лікування.

! Перед прийомом фітопрепаратів обов'язкова консультація з фітотерапевтами і лікарями. **!**

Джерело: А.І. Потопальський, Л.Н. Юркевич "Третьюму тисячоліттю – нові рослини для здоров'я, добробуту, краси і довголіття." –Київ: «Колобіг», -2005.